

**Натисніть тут, щоб  
купити книгу на сайті  
або замовляйте за телефоном:  
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,  
(066) 727-17-62**

Н.О. Будна, Т.В. Гладюк, С.Г. Заброцька, Н.Б. Шост

# Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

## Конспекти уроків

**1 клас**

*Частина 1*

*Посібник для вчителя*



Тернопіль  
Навчальна книга — Богдан

УДК 371.32  
ББК 74.26  
Б 90

Рецензенти:

кандидат педагогічних наук, доцент

*Писарчук О.Т.*

вчитель початкових класів вищої категорії, вчитель-методист

*Онишків О.П.*

**Будна Н.О., Гладюк Т.В., Заброцька С.Г., Шост Н.Б.**

Б 90

Я досліджую світ : конспекти уроків : 1 кл. : у 2-х ч. Ч. 1 : посібник для вчителя / Н.О. Будна, Т.В. Гладюк, С.Г. Заброцька, Н.Б. Шост. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2018. — 184 с.

**ISBN 978-966-10-5518-5**

Зміст посібника відповідає Державному стандарту початкової освіти, типовим освітнім програмам та підручнику «Я досліджую світ. 1 клас» (авт. Будна Н.О., Гладюк Т.В., Заброцька С.Г., Шост Н.Б.).

Запропоновані методичні рекомендації допоможуть учителю творчо підготуватися до кожного уроку, зробити їх цікавими і насиченими.

Для зручності у використанні уроки розміщено на відривних аркушах. До кожного уроку подано зображення сторінок підручника та зошита, відведено місце для доповнень, змін, уточнень, творчих доробок учителя.

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 371.32

ББК 74.26

*Охороняється законом про авторське право.  
Жодна частина цього видання не може бути відтворена  
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

БУДНА Наталя Олександрівна  
ГЛАДЮК Тетяна Володимирівна  
ЗАБРОЦЬКА Світлана Григорівна  
ШОСТ Наталя Богданівна

**Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ**

**Конспекти уроків**

**1 клас**

*Частина 1*

*Посібник для вчителя*

Головний редактор *Богдан Будний*  
Редактор *Петро Ктитор*  
Обкладинка *Лілії Рейко*  
Комп'ютерна верстка *Лілії Скоренької*  
Технічний редактор *Неля Домарецька*

Підписано до друку 12.09.2018. Формат 60x84/8. Папір офсетний.  
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 42,78. Умовн. фарбо-відб. 21,39.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»  
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців  
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м.Тернопіль, 46008  
тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48  
*publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com*  
[www.bohdan-books.com](http://www.bohdan-books.com)

Видавництво «Навчальна книга — Богдан» у соцмережах:



bohdanbooks



bohdan\_books



c/NKBohdan



t.me/bohdanbooks

## Орієнтовний календарний план

№п/п	Тема уроку	Дата	Сторінка
<i>Моя школа</i>			
1.	Я іду до школи.		5
2.	Буду я навчатись.		7
3.	Я і мої однокласники.		9
4.	Моя класна кімната.		11
<i>Мікрорайон школи</i>			
5.	Об'єкти природні та рукотворні.		13
6.	Дорога до школи.		15
7.	Переходимо дорогу.		17
<i>Я і природне довкілля</i>			
8.	Різноманітність природи.		21
9.	Ознаки організмів.		25
10.	Людина — частина природи і суспільства.		29
<i>Я dbаю про своє здоров'я</i>			
11.	Ознаки здоров'я.		33
12.	Правильна постава.		35
13.	Особиста гігієна.		37
<i>Я пізнаю навколишній світ</i>			
14.	Органи чуттів.		39
15.	Піклування про органи чуттів.		45
16.	Дослідження довкілля.		49
<i>Чарівна осінь</i>			
17.	Ознаки осені.		53
18.	Рослини і тварини восени.		59
19.	Осінні державні та народні свята.		63
20.	Дарунки осені.		67
21.	Харчуємося правильно.		71
22.	Екскурсія «Осінь».		75
<i>Сонце в моєму житті</i>			
23.	Значення Сонця для життя на Землі.		79
24.	Тінь та «сонячний зайчик».		85
25.	Сонце корисне і шкідливе.		89
<i>Повітря навколо мене</i>			
26.	Властивості повітря.		93
27.	Значення повітря для живої природи.		97
28.	Dbаємо про чистоту повітря.		101
<i>Дивовижна вода</i>			
29.	Значення води для живої природи.		105

30.	Властивості води.		109
31.	Використовуємо воду економно.		113
<i>Ґрунт — наше багатство</i>			
32.	Значення ґрунту для живої природи.		117
33.	Хліб — усьому голова.		123
34.	Багатства землі.		129
<i>У світі рослин</i>			
35.	Рослини — організми.		133
36.	Різноманітність рослин.		137
37.	Рослини у житті людей.		141
<i>У світі тварин</i>			
38.	Тварини — організми.		145
39.	Різноманітність тварин.		151
<i>Моя сім'я, родина</i>			
40.	Члени сім'ї, родини.		155
41.	Обов'язки членів сім'ї.		157
42.	Сімейні традиції.		159
<i>Білосніжна зима</i>			
43.	Зима — найхолодніша пора року.		161
44.	Рослини і тварини взимку.		167
45.	Зима щедра святами.		171
46.	Безпечна поведінка взимку.		175
47.	Екскурсія «Зима».		181

## Тема тижня. Моя школа

### УРОК 1

Дата .....

Клас .....

**Тема.** Я іду до школи.

**Мета.** Провести екскурсію приміщеннями школи; ознайомити з підручником «Я досліджую світ»; активізувати знання про школу, бажання оволодіти навичками безпечної поведінки у школі; виховувати культуру поведінки під час знайомства, привітання та прощання.

**Результати навчання.** Учні наприкінці заняття вміють:

- ✓ називати професії людей, які працюють в школі;
- ✓ розповідати про призначення шкільних приміщень;
- ✓ пояснювати необхідність дотримання правил безпечної поведінки в школі;
- ✓ доречно вживати слова етикету.

**Обладнання.** Ілюстративний матеріал. Таблиця.

#### Методичні рекомендації

**I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.**

**II. Вивчення нового матеріалу.**

1. Вступне слово вчителя.

— Мої дівчатка й хлопчики!

Ось і пролунав перший у вашому житті шкільний дзвінок. Ви стали школярами.

— А що означає бути школярем (школяркою)?

— Для чого потрібно вчитися?

— Де діти здобувають знання? Відгадайте загадку.

Вчить читати і писати,  
рахувати й малювати  
всіх дітей довкола  
наша рідна ... (школа).

2. Екскурсія-дослідження. Ознайомлення зі школою.

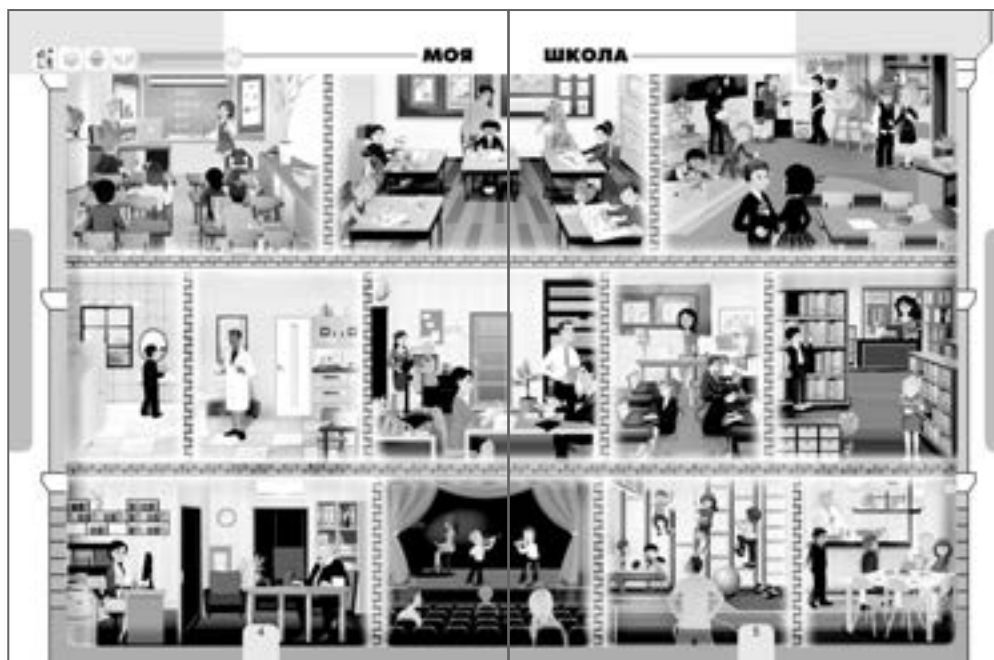
а) Коротка бесіда про поведінку під час екскурсії.

б) Екскурсія по школі.

— У школі багато навчальних кімнат — класів. Вони великі, світлі. Окрім класних кімнат є бібліотека, спортивний зал, їдальня, медкабінет, учительська, кабінет директора.

*Додатковий матеріал*

*до уроку*





(Учитель звертає увагу на чистоту й порядок, гарне оформлення коридорів; спонукає поважати працю всіх працівників школи.)

в) Бесіда про безпеку в шкільних коридорах, на сходах, біля дверей.

г) Тренування у вільній орієнтації в класі та у приміщенні школи.

### 3. Робота з підручником (с. 4 — 6).

а) Розгляд ілюстрації на с. 6 (№ 1).  
— Разом з вами до школи поспішають Дмитрик і Наталочка — ваші ровесники, з якими ви зустрічатиметесь на сторінках підручника «Я досліджую світ». З ними ви будете досліджувати і пізнавати навколишній світ, вчитися піклуватися про своє здоров'я, дотримуватися правил поведінки в різних ситуаціях; дізнаєтеся про звичаї і традиції свого народу; перед вами розкриються краса і багатства рідної Батьківщини. Досліджувати світ цікавіше в парах, групах. А для цього нам потрібно знати одне одного. Пропоную познайомитися.

— Щодня ми будемо зустрічатися в школі. Які слова вітання потрібно промовляти?

— А що потрібно сказати на прощання?  
б) Розігрування сценок знайомства, привітання і прощання із вживанням слів ввічливості.

в) Робота в групах.

Гра — дослідження шкільних приміщень на с. 4 — 5.

(Учитель звертає увагу на призначення приміщень, хто там працює, на порядок і чистоту; пропонує порівняти зображені приміщення з тими, які є у школі.)

г) Робота в парах.

— За малюнками (с. 6, № 4) обговоріть, як потрібно поводитися в школі, щоб не зашкодити собі та іншим.

## III. Закріплення матеріалу.

1. Робота в зошиті (с. 3).

2. Гра «Продовж речення».

Вранці школярі поспішають до ... (школи).

Уроки фізкультури проходять у ... (спортзалі).

Школярі снідають, обідають у ... (їдальні).

Книги для читання можна взяти у ... (бібліотеці).

3. Відгадування загадки.

Щоб не спізнитись на урок,  
нам голос подає ... (дзвінок).

4. Гра «Дзвінок».

(Учитель пропонує учням походити по класу, покружляти. Та щойно почують звучання дзвіночка, повинні сісти на свої місця. Гру повторюють 3 — 4 рази.)

5. Гра «Так чи ні?»

(Учитель зачитує твердження, а учні відповідають «так» або «ні»).

— У школі потрібно:

— слухати вчителя;

— бігати по коридорах;

— сидіти на підвіконні;

— приходити на уроки вчасно;

— кричати на перервах;

— бути ввічливими;

— штовхатися біля дверей;

— не гратися під час уроку.

## IV. Підсумок уроку.

— Що нового дізналися на уроці?

— Як ви будете поводитися в школі? Чому?

## УРОК 2

**Тема.** Буду я навчатись.

**Мета.** Формувати уявлення учнів про основні види навчальної діяльності на уроках з предмета «Я досліджую світ»; виховувати культуру здорового способу життя та безпечної поведінки; розвивати вміння самостійно складати портфель; привчати до охайності.

**Результати навчання.** Учні наприкінці заняття вміють:

- ✓ називати речі, які потрібні для навчання;
- ✓ розповідати про правила поведінки на уроці;
- ✓ пояснювати важливість навчання для життя;
- ✓ правильно скласти портфель.

**Обладнання.** Ілюстрації, слайди, ранці зі шкільним приладдям.

### Методичні рекомендації

#### I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

#### II. Повторення вивченого.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Як називається підручник, за яким ми будемо навчатися?
- Про що ви дізналися на попередньому уроці?
- Які правила поведінки в школі ви знаєте?
- Які приміщення школи ви відвідали під час екскурсії? Для чого вони призначені?

#### III. Актуалізація опорних знань.

- Для чого потрібно ходити до школи?
- Що ми будемо вивчати на уроках «Я досліджую світ»? Про що дізнаємось?

#### IV. Вивчення нового матеріалу.

##### 1. Розповідь учителя.

— На уроках з предмета «Я досліджую світ» ми будемо вчитися спостерігати, думати, робити різні дослідження, обговорювати проблемні ситуації, приймати рішення та багато іншого. Щоб якомога більше дізнатися про навколишній світ, будемо ходити на екскурсії, виконувати цікаві завдання, грати в ігри.

##### 2. Робота з підручником (с. 7).

а) Робота з ілюстраціями.

*(Учні разом з учителем розглядають малюнки (№ 1), складають розповідь за ними.)*

б) Робота в групах.

*(За таблицею або слайдами (див. електронний додаток) учні роблять висновок, звідки можна отримувати відомості про навколишній світ.)*

в) Фізкультхвилинка.

г) Гра-дослідження за с. 4 — 5.

— Відшукайте зображення класу, в якому іде урок математики. Що допомогло вам його знайти? Розгляньте, як поведуться учні на уроці.

г) Робота з таблицею «Правила поведінки у школі».

д) Робота в парах «Склади ранець».

*(Учні розповідають одне одному, що носять у своїх ранцях.)*

— Щоб речі довго служили, потрібно дбайливо до них ставитися, зручно і обережно складати їх у свій ранець.

— Вийміть речі зі своїх ранців і спробуйте акуратно та зручно скласти їх знову.

Дата .....

Клас .....

Додатковий матеріал .....

до уроку .....







## УРОК 3

Дата .....

Клас .....

**Тема.** Я і мої однокласники.

**Мета.** Вчити дітей розповідати про себе (ім'я, прізвище, по батькові), свої захоплення та мрії; розкрити значення слова «однокласники»; вчити підтримувати доброзичливі стосунки з однокласниками, товаришувати; виховувати повагу до смаків та захоплень своїх ровесників.

**Результати навчання.** Учні наприкінці заняття вміють:

- ✓ виявляти схожі риси й відмінності між собою та однокласниками;
- ✓ розповідати про себе, свої захоплення та мрії;
- ✓ називати справи, які можна виконувати усім класом разом;
- ✓ пояснювати важливість доброго ставлення до інших, необхідність дотримання правил спільної роботи у класі.

**Обладнання.** Мікрофон, люстерка, іграшка-гномик, ватман, фотографії учнів, м'яч.

### Методичні рекомендації

#### I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

Привітання:

- Добрий ранок, сонце!
- Добрий ранок, небо!
- Добрий ранок усім нам!

#### II. Повторення вивченого.

##### 1. Бесіда

— Розкажіть, звідки ви можете отримувати знання про навколишній світ.

— Як повинні поводитися учні на уроці?

##### 2. Гра «Складаю ранець».

На трьох столах речі:

- 1) підручники, зошити, яблука;
- 2) олівці, пенали, іграшки;
- 3) цукерки, альбоми, лінійки.

Трое учасників відбирають речі, потрібні для навчання, і складають у ранець. Виграє той, хто правильно і швидко збере шкільний ранець.

#### III. Актуалізація опорних знань.

— Чим усі люди схожі між собою, чим відрізняються?

*(Учитель пропонує взяти люстерко і уважно розглянути себе в ньому: Які очі? Який ніс? Яке волосся? А потім подивитися на сусіда по парті і зробити висновки: — Ми схожі... Ми відрізняємося...)*

#### IV. Вивчення нового матеріалу.

##### 1. Розповідь учителя з елементами бесіди.

— Хоча люди і схожі між собою, та кожна людина особлива і неповторна. І не лише зовнішньо. У кожної людини є свої звички, уподобання, здібності, захоплення та мрії. А чим захоплюєтеся ви? Чим любите займатися? До чого маєте здібності? Чи знаєте, що означає ваше ім'я?

##### 2. Гра «Інтерв'ю».

*(Учні по черзі підходять до «мікрофона» і розповідають, як їх звали, чим вони захоплюються, що уже вміють робити.)*

**Я І МОЇ ОДНОКЛАСНИКИ**

1. Чим захоплюються діти, зображені на малюнках? Розкажи про себе, свої захоплення та мрії.



2. Придивись до своїх однокласників. Чим ти схожий (схожа) на них, а чим відрізняєшся? Чому потрібно ставитися до інших з повагою, шанувати їхні смаки, захоплення?

3. Розглянь малюнок. Чим займаються діти? Як вони? Чи можна цих дітей назвати однокласниками? Чому ви так вважаєте?



4. Поміркуйте, як можна робити усім класом. Яких правил спільної роботи треба дотримуватися?

5. Разом з однокласниками створи фотоколаж «Мій клас» за поданим зразком. Розмістіть його у класному кутку.



**МОЯ КЛАСНА КІМНАТА**

1. Розглянь зображення класної кімнати на с. 88. Чи можна її назвати затишним? Чому ти так вважаєш?

2. Зверни увагу на клас, у якому триває перерва. Розкажи, що знаходиться: 1 група — у зоні навчання; 2 група — у зоні відпочинку; 3 група — в кутку природи. Як зона с у вашому класі? У якій із них ви почувалися найбільш комфортно? Чому?

3. Розглянь робоче місце Андрія та Сашки. Чей стіл вам подобався більше? Кому з хлопчиків ви хотіли б дати пораду і чому? Обговоріть, чому потрібно дотримуватися порядку на робочому місці.



2. «Збери» свій ранець за зразком. Добери ще один предмет, наклеївши відповідну наліпку.



**Я І МОЇ ОДНОКЛАСНИКИ**

1. Познач (✓) малюнок, на якому зображено однокласників. Поясни свій вибір.



Для несміливих дітей можна запропонувати таку гру.  
— Піднеси Гномака до вушка і послухай, що він розповідає про тебе: що ти вмєєш, що любиш, що цїнуєш у собі, про що мрієш, чоґо собі бажаєш.

— А тепер розкажи і нам, що нашепотїв тобї Гномик.  
(Рекомендуємо і надалї використовувати іґрашки у випадку мовчаннї дїтей, труднощїв у розповїдях про себе чи свої почуттї.)

### 3. Робота з підручником (с. 8 — 9).

(За малюнками учні розповідають про захоплення та смаки своїх однолітків; пояснюють, чому потрібно ставитися до інших з повагою; чому учнів називають однокласниками.)

### 4. Фізкультхвилинка.

### 5. Робота в парі.

— Поміркуйте, що можна робити групою, усім класом. Що потрібно для того, щоб робота була успішною?

### 6. Робота в групі.

Створення фотоколажу «Мій клас» (за зразком, поданим у підручнику на с. 9).

## V. Закріплення вивченого.

### 1. Робота в зошиті (с. 5 — 6).

### 2. Гра «Який (яка) я?»

(Учні стають в коло. Ведучий кидає м'яч однокласникові і запитує: «Якого кольору у тебе очі?» Учень відповідає: «Сірі». Ведучий: «Знайди пару». Якщо серед учасників гри є дитина з таким же кольором очей, гравець передає їй м'яч. Якщо немає, відбиває м'яч ведучому і т. д.)

## VI. Підсумок уроку.

### 1. Бесіда.

- Кого можна назвати однокласниками?
- Як потрібно ставитися до однокласників? Чому?
- На кого з однокласників ви хотіли би бути схожими? Обґрунтуйте свою відповідь.

### 2. Хвилинка фантазії.

(Можна запропонувати кожному учневі намалювати квітку, на яку він вважає себе схожим. З малюнків створити панно.)

2. Наклей свою фотографію. Розкажи про себе. Скільки тобі років? Яка у тебе вісьт? Якого кольору очі? Як волосся? Надрукуй своє ім'я.



3. Чим захоплюються зображені діти? Познач (✓) або розкажи, чим ти любиш займатися.



.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....